

Carl Gustav Jung

(1875 – 1961)

- Švýcar narozen v Basileji, působil v Zurichu
- Oblíbený Freudův žák, který se ovšem odklonil od jeho myšlenek a to knihou
- 1912 – vydává knihu: *Proměny a symboly Libida*, čímž rozpoutal spor mezi sebou a Freudem, protože Freud pod pojmem Libido rozuměl sexuální instinkt, kdežto Jung pod tím rozuměl určitou psychickou energii.
- LIBIDO (: Touha, chuť, zálsuk :) : *Freud* to chápal jako pohlavní touhu, *Adler* jako touhu pohlavní i prosazení se a *Jung* jako touhu po smyslu. (*říká: „Pouze, co je významuplné, vykupuje.“*)
- podle marxistické psychoanalýzy by byl Freud ten, kdo se chce sex. vyžít, Adler je ten, který chce z této situace vyjít a prosadit se, Jung, který je vysoká buržoázie, která se pohlavně vyžila, touha prosadit se je také pryč, protože se prosadil a proto vyhledává smysl.
- Podle něho: Smysl = náboženství, pokud je náboženství nemůže vzniknout neuróza. Náboženství = lék (proto je přesvědčen o tom, že duševní nemoc se může léčit oživením náboženského života = smysluplného rámce. Neuróza = rozštěpenost osobnosti (ta vzniká ztracením smyslu)
- *Jeho teorii přejímá Frankl, který je židovského původu, který měl zkušenost z koncentráku a říkal, že lidé, kteří věřili, snadněji vše přestáli. „Není třeba jen vzbudit smysl, ale vůli ke smyslu.“*

Proces Individuace

- U Junga žena hraje větší roli, než u Freuda. (Freud se spíše zaměřil na mužskou populaci)
- Podle Junga podstatou incestu, který nazývá Freud Oidipovým komplexem není sexuální touha po matce jak to chápal Freud, ale touha zůstat stále zajištěným dítětem.
- Matka = moje matka, národ, církev, politická strana atd. Proto popisuje vývoj člověka, že je před narozením v těle matky, kde je v bezpečí, potom přichází *odloučení* od matky, ale přijat od rodiny. Při dospívání mu začíná být i rodina těsná, proto musí dále např. do politické strany, která se mu po čase také stává těsnou atd.
- Podvědomě toužíme po návratu do matčina lůna, protože v lůně matky jsme zastřešeni a v bezpečí. Ovšem, aby lidský tvor mohl zrát a mohl se stát dospělým, musí se postupně oprošťovat od tohoto incestuálního lpění a záštitách, které mu poskytují tyto matky. Jenom tehdy, kdy se člověk oddělí od bezpečného lůna matky, tehdy bude svobodný a dospělý.
- Oprošťování od *matky* a spění ke svobodě znamená růst a zrání = Jungova INDIVIDUACE
- INDIVIDUACE je proces diferenciací, který má za cíl rozvíjení individuální osobnosti, aby byl stále schopen otevírání se vztahům ke kolektivu. Tím člověk naplňuje své úkoly a stává se jedinečnou bytostí.
- Individuace = stávání se jedinečnou bytostí a nakolik individualitou rozumíme naši nejnaternější, poslední, nesrovnatelnou jedinečnost, stávat se sami sebou, uskutečňovat vlastní „sebejá“ (SELBST) *Tento proces zrání, jenž se nazývá individuace – pokud směřuje k určitému bodu, který se dá nazvat SELBST.*

- SELBST = psychologický pojem, skrze který máme poznat nepoznatelnou bytost. „Bůh v nás“ = směr, který je součástí našeho života, je to směr, kam bychom měli dojít. Je to adresa na dopisu, která jasně říká, kam má ten dopis dojít. Ovšem během cesty se může ztratit (neuróza, rozpolcení osobnosti) Jung: „Staň se sám sebou.“ = uskutečni v sobě tu adresu na kterou jsi byl poslán.
- Pokud tato individuace sejde z pravé cesty, nebo směru (což je SELBST), nebo se někde přeruší a zbloudí, dojde k *neuróze* což je rozštěpení osobnosti.
- *Rozštěpení osobnosti je buď vědomé, nebo nevědomé.* (Proto tak naléhavý průzkum lidského nevědomí. Nevědomí je to neznámé psychické, které se v nás ukládá. (vytěsnění, sublimace, regrese nebo fixace)¹ Protože do nevědomí se ukládají jak dobré celky, tak i narušující a určité poruchy, což jsou komplexy, které se mohou v určitých fázích objevit – přejímá od Freuda (podvědomí))
- Jung toto nevědomí rozšiřuje na základě klinických pozorování snů pacientů do větší šíře a dospívá k závěru, že musí existovat nejen *nevědomí individuální, ale i kolektivní.*

Kolektivní nevědomí – ARCHETYPY

- = dědičná duchovní masa lidského vývoje, která v sobě obsahuje zvláštní cizí tělesa, pozůstatky vzdálené minulosti, jež se nazývají komplexy. (Freud to zúžil jenom na Oidipův komplex)
- Jung objevuje o mnoho více komplexů: méněcennosti, moci, úzkosti, velikosti, pronásledování atd. *A tyto komplexy v nevědomí jsou odpovídající emotivní a instinktivní kořeny, jimž dal Jung jméno ARCHETYPY*
- - jsou nepostižitelně skryté v kolektivním nevědomí dokud nevstoupí do vědomé atmosféry „já“ a nezačnou v něm vyzařovat prapůvodní obrazy. (tzn. Dispozice skryté v nevědomých hlubinách psychiky)
- = určitá síla, energie, dynamismus, který je nebezpečný (kvůli posedlosti, kterou skýtá)
- = může svoji silou člověka pohltnout a odcizit sobě samému – člověk potom nad sebou a nad svým myšlením kontrolu. Protože někdo jiný myslí a jedná v něm. Neboť komu se zjevil archetyp přímo a nezastřešeně, tomu hrozí nebezpečí smrti, protože osobní nevědomí a mozek se rozskočí – vznik schizofrenie. (ta vzniká tehdy, kdy člověk ztrácí smysl)
- Aby nás tento ARCHETYP nepohltil, je mezi tento archetyp a lidskou mysl vložen SYMBOL, který působení archetypu tlumí a nastoluje celistvost a duševní zdraví.

Náboženský symbolismus

- Pomáhá člověku uskutečňovat vlastní individuaci. *Vysvětluje: „Uvědomíme-li si, že individuace je ten jedinečný proces, jímž já nepřetržitě nastoluji a upevňuji vratkou rovnováhu mezi kolektivním nevědomím a vědomím, pak můžeme postavení člověka přirovnat k plovoucímu ostrovu na oceáně. Stačí, aby jedna vlna nevědomí strhla vědomí člověka a ten zapomněl, kým je a pak dělá věci, v nichž se nepoznává. Proto se primitivové tak báli nezvládnutých citů, v nichž vědomí snadno ztroskotává a stává se obětí posedlosti. – proto se člověk snaží zbavit tohoto zla různými rituály – exorcismus, čarodějnická kouzla, zařikávání proti uřknutí, přímlyvy a očišťování. Právě tyto náboženské symboly mají za úkol definovat a upevňovat to, co je vědomé vůči oceánu nevědomí.*
- Symbol zamezuje rozkladu

¹ Archetypy a nevědomí (výbor z díla) + Psychologie osobnosti

Idea Boha

- 1912 vydává knihu *Proměny a symboly Libida* v nichž říká: „...v psychologickém smyslu není představa Boha nic jiného, než komplex představ archetypické povahy, takže ji dlužno považovat za reprezentanta určitého množství energie, která na sebe bere formu průmětu...“
- Dalo by se říci, že Idea Boha je určitým strachem z archetypů, proti kterým se bráníme – to splňuje obraz božstva (otce).
- = není jen obraz, ale i síla
- Idea Boha je archetyp, proto je ji potřeba vyznat. „Idea Boha je všudypřítomná, když ji nevyznáme, tak ona se nám vrátí v jiném převleku (co nebývá nikdy dobré) a o hodně horší. (Viz božství Lenina a Stalina v Rusku díky potlačení a vytlačení víry v Boha)
- V roce 1940 se k této otázce znovu vrací ve své knize *Psychologie a náboženství*, kde si klade otázku *pravdivosti náboženské zkušenosti, o jejichž blahodárných účincích se mohl ve své praxi přesvědčit a říká*: - že náboženská zkušenost léčí neurózy. „To, co léčí neurózu, musí být tak přesvědčivé jako neuróza; a jelikož ta je až příliš reálná, musí být zkušenost, jež pomáhá, rovnocenné reality.
- V roce 1944 byl stížen infarktem, což byl veliký životní otřes (viděl známého lékaře, který odchází ze světa.), který jej změnil, takže se stal člověkem hlubokým. Ve svém posledním interview v němž mluvil o hlasu Božím ve svědomí člověka řekl: „Všechno, co jsem se naučil, mě dovedlo k skálopevnému přesvědčení o Boží jsočnosti. Nepovažuji jeho jsočnost za úkon víry, já vím, že existuje.“
- „Zjišťuji, že všechny mé myšlenky krouží kolem Boha jako planety kolem slunce. Byl by hřích, kdybych zamítal tuto touhu srdce po ideji Boha.“

Kritika Jungovy psychoanalýzy

- Je to ateista, který zaměňuje boha za archetyp kolektivního nevědomí. Slučuje archetyp Boha s archetypem Sebejá (SELBST) – zdvořilé a nebezpečné pro jeho přijatelnost. – *Frischknecht*
- Nová forma gnoze (Bůh jen v poznání) – *Buber*
- Relativista a pragmatista, protože se omezuje na zkoumání fenoménů a nepoužívá metafyzické a filosofické úvahy. Je to určitý symbol proti archetypu. – *Fromm*
- *Frankl* – U Junga je nezastupitelný objev smyslu pro psychoterapii, ale on říká, že důležitý není ani tak smysl, ale vůle ke smyslu. Přínos jeho byl, že postihl náboženský rozměr v nevědomí, ale odmítá jeho instinktivitu ideje Boha. Protože Frankl říká, že náboženství nemá charakter pudový o kterém mluví Jung

OBHAJObA

- Jung je psycholog – jeho slovník je psychologickoexperimentální. Potřeboval by nějakého teologa, který by upravoval terminologii – není možné ho nařknout z ateismu a z psychologismu, protože se snaží hledat.